

N:o 40.

Af Herr J. Jonasson i Gullaboås: Angående ändring i föreskrifterna om användande af bränvinstillverkningsafgiften.

Det är sagdt och känt, att bränvinslagstiftningen inom vårt land, särdeles från och med 1855, företrädesvis gått i den rigtningen, som afser befrämjandet af inskränkning i bruket af spritdrycker och till vinnande af ett sedligt mål. Om än mycket i detta hänseende blifvit gjordt, så är dock målet ännu långt ifrån hunnet. Af denna anledning föranläts derföre 1877 års Riksdag att ingå till Kongl. Maj:t med en skrifvelse derom, att Kongl. Maj:t täcktes genom sakkunnige män låta öfverse nu gällande författningar angående tillverkning och försäljning af bränvin, i syfte att genom lagstiftningen måtte åstadkommas ett kraftigare motverkande af rusdryckers missbruk. En komité blef ock för ändamålet tillsatt, men ehuru den arbetade ganska länge och troligen lika flitigt som allvarsamt, så blef resultatet af komiténs verksamhet, särdeles i fråga om lagens lydelse angående försäljning af bränvin icke särdeles stort. Sedan skatteregleringskomitén jemväl tagit bränvinskomiténs förslag i ompröfning blef föga qvar af hvad den senare komitén tänkt sig, och om man redan nu får draga slutsatser af hvad regeringen i frågan tänker och kommer att göra angående bränvinslagstiftningen, så synes det besticka sig derhän att endast en ökning i tillverkningskatten ifrågasättes. Riksdagens ofvan anmärkta skrifvelse är dock dermed icke besvarad, och komiterades betänkande synes vara slopadt. Af allt detta synes framgå att något vidare ej är eller kommer i närmaste framtiden att blifva åtgjordt i och för minskningen af rusgifvande dryckers missbruk genom lagstiftningen. Af bränvinskomiténs

betänkande synes det ock, som hyste komiterade sjelfva den uppfattningen, att på lagstiftningens väg föga, om något i detta hänseende vidare kan uträttas, och skatteregleringskomiterade äro af enahanda åsigt i fråga om skatteförhöjningen. Detta är ett betänkligt bakslag, som frågan erhållit, och härmed kan icke fosterlands- och människovännen vara nöjd, ty om, som erkändt är, det sedliga mål ej vunnits, som genom bränvinslagstiftningen var afsedt att vinnas och ej heller derigenom vidare kan vinnas, så måste andra mera verkande medel och fruktbarare utvägar uppletas, hvarigenom det sedliga syfte, som Konung och Riksdag i detta fall föresatt sig att uppnå, kan vinna fullständig framgång. För egen del anser jag att sagda eftersträfvansvärda mål säkrast, om än långsamt skall ernås på öfvertygelsens väg och att denna numera bör rödjäs med alla därför tjenliga medel. Nykterhetsföreningar och sällskap med åtskilliga namn hafva ock hitintills sökt att verka och göra allt hvad de kunnat, men de hafva verkat under högst ogynsamma omständigheter och med ringa uppmuntran, ty de hafva haft att kämpa icke allenast mot lasten i och för sig samt mot fördomar, utan ock, låtom oss vara upprigtiga, mot de inrättningar, det vinstbegär, som genom statens legaliserande af bränvinstillverkningen och försäljningen, fått en viss offentlig pregel. Misstron att hela den nya bränvinstillverkningen lika som försäljningslagen är tillkommen mera för att få stora inkomster till staten och kommunerna är tyvärr ganska mycket utbredd, men denna misstro måste man göra allt för att skingra och bästa medlet därför anser jag vara, att staten och kommunerna af de rika inkomster, som härflyta från tillverkningen och försäljningen af bränvin, afstå någon del för att dermed befrämja nykterhetens stora sak och sedlighetens ädla mål. Jag är ock viss om att, så snart tanken härom uttalats, så skall ock Riksdagen genom sina åtgöranden visa att den allvarligt vill göra allt som kan göras för befrämjandet af sagda ädla mål och att för dess vinnande ingen uppoffring skall anses för stor, blott man slipper att genom absoluta beslut ingripa på den mänskliga viljan och friheten. Öfvertygad härom, anser jag staten och kommunerna långt mera än hitintills böra låta sig angeläget vara att af inflytande bränvinstillverkning och försäljningsmedel afstå en del till nykterhetens befrämjande. Om, som jag tror, alla torde vara villiga att uppoffra huru mycket som helst för ett sådant ändamål, blott de hade fullt klart för sig huru sådant skulle ske, så får jag härmed delvis antyda, huru jag tänkt mig denna sak.

Först och främst borde tillräckliga medel lemnas alla de föreningar och sällskaper, som hafva till mål nykterhetens befrämjande, för

att af dem användas dels till utsändande af nykterhetspredikanter, dels till utdelning af lämpliga skrifter i samma anda, dels till uppmuntringar för inrättande af hyggliga läse- och samlingssalar för dem, som utom hemmet ville tillbringa någon ledig gemensam stund, dels till uppmuntran för dem, som längre tid afhållit sig från spritdryckers förtärande, i form af insatser för dem i någon pensions- eller lifrätteanstalt, hvaraf de dock endast skulle få njuta frukten, om de fortfarande afhölo sig från förtärandet af spritdrycker o. s. v. Genom att årligen afgifva berättelse om sin verksamhet skulle sällskapens verksamhet kunna kontrolleras och borde alltid understödet rätta sig efter den verksamhet, som utvecklades. Att flera andra till målet ledande sätt, än dem jag här ofvanför angifvit, skola finnas, derom är jag förvissad, och torde de alla böra prövas. Är man blott ense om att något bör göras, så är jag ock viss om att något blir gjordt, och härvidlag är ett allvarsamt ingripande nödigt, ty supandet är allmänt och krafterna så väl som tillgångarna för dess inskränkande ännu knappa.

Om huru stort belopp, som för ändamålet borde afses, kan man naturligtvis vara af olika mening, och för egen del tror jag icke att det är skäl bestämma någon viss bestämd summa, utan i stället en viss t. ex. 1 hel eller $\frac{1}{2}$ % af så väl tillverknings- som försäljningsafgifternas totalbelopp. Härigenom skulle det ändamål vinnas att i samma mån bränvinsfloden flödade öfver sina bräddar, i samma mån skulle räddningsmedlen och fördämningsapparaterna kunna förstärkas, hvaremot en minskad förbrukning, en tilltagande sedlighet skulle minska behovet af bidrag och detta ända derhän, att när den tid komme, som vi helt visst alla efterlängta, att allt superi upphörde, så försvunne dermed ock alla behof och alla vanskliga skrankor för dess utrotande.

På grund af hvad jag sålunda andragit får jag vördsammast föreslå det Riksdagen för sin del ville besluta:

att af de till statskassan inflytande bränvinstillverknings-skatter $\frac{1}{2}$ procent ställes till Kongl. Maj:ts förfogande, för att af högst densamme användas på sätt lämpligt synes till nykterhetens befrämjande;

att likaledes af de städer och kommuner tillkommande bränvinsförsäljningsafgifter och andra vinstmedel af bränvinsförsäljningen $\frac{1}{2}$ procent alltid och före någon fördelning till kommunerna, hushållnings-sällskapen eller landstingen skett, afsättes, för att af landstingen eller i städer, som ej deltaga i lands-

tingen, genom dess stadsfullmäktige användas på sätt lämpligt finnes till samma ändamål eller till inskränkning och förhindrande af starka dryckers bruk och missbruk.

Om remiss till vederbörligt Utskott anhålles.

Stockholm den 26 Januari 1883.

J. Jonasson,
Gullaboås.

N:o 41.

Af Herr Axel Key: Om anslag till uppförande och inredande för Riksmusei räkning af en särskild preparations- och macerationsbyggnad vid Lilla Värtan.

Vid det under Kongl. Vetenskapsakademiens vård stående Naturhistoriska riksmuseum förefinnes ett i hög grad kämbart, år från år stegradt behof af att ega en, utom den egentliga stadens område förlagd, särskild preparations- och macerationslokal, hvarest större, för museum förvärfvade djurkroppar och djurskinn kunde skeletteras och uppstoppas. Arbetet härmed har, för så vidt det under nuvarande förhållanden kunnat utföras, måst försiggå dels i en allt för trång och äfven i andra hänseenden olämplig, centralt inom akademiens byggnader belägen lokal, dels i det fria, på akademiens af museer, arbetsrum och